

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
61

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Wiesław Łopaciuk

PAŹDZIERNIK 2021

KOMITET REDAKCYJNY:

Marian Podstawka
Stanisław Kowalczyk
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Piotr Szajner

RECENZENT:

Ewa Rosiak

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Oceny i komentarze prezentowane w Analizach Rynkowych są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów.
Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji,
które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji prosimy o podanie źródła.

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Rynków Rolnych i Metod Ilościowych IERiGŻ-PIB
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

WYDAWCA: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
Ark. wyd. 4,94

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Światowy rynek zbóż	6
<i>dr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
II. Polski rynek zbóż	12
1. Krajowe zasoby zbóż	12
<i>dr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
2. Krajowe zużycie zbóż	15
<i>dr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i>	
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
3. Handel zagraniczny zbożami i produktami zbożowymi	27
<i>dr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Łukasz Chmielewski</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
4. Ceny zbóż na krajowym rynku	30
<i>dr inż. Wiesław Łopaciuk</i>	
<i>Institut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	
Aneks	34

REASUMPCJA

W sezonie 2021/22 sytuację na światowych rankach zbóż nadal będzie kształtował rosnący popyt. Zbiory zbóż ogółem w sezonie 2021/22 szacuje się na rekordowe 2,29 mld ton, tj. o 3,4% więcej niż w sezonie 2020/21. Z powodu mniejszych niż przed rokiem zapasów początkowych, podaż całkowita* zwiększyła się o 1,7%, do 2,89 mld ton, co przy wzroście zużycia i obrotów handlu zagranicznego odpowiednio o 2,3 i 2,0% do 2,28 i 0,43 mld ton będzie skutkowało minimalną redukcją poziomu zapasów na koniec sezonu (o 0,3%, do 607 mln ton), do poziomu najniższego od sezonu 2015/16. Zapasy u głównych eksporterów zmniejszą się o 3,3%, do 112 mln ton.

W 2021 r. w Polsce zbiory zbóż szacuje się na 34,5 mln ton, tj. o około 3% mniej niż w 2020 r. Spadek wynikał przede wszystkim z niższych od ubiegłorocznych plonów, czego nie skompensował niewielki wzrost powierzchni zasiewów. Zmniejszyła się przede wszystkim produkcja żyta (o 15,2%), pszenżyta (o 12,2%) i pszenicy (o 4,3%), a zbiory mieszanek

zwiększyły się o 6,5%. Produkcję kukurydzy szacuje się na poziomie o ponad 7% wyższym od notowanego w poprzednim roku. W okresie żniw przebieg pogody nie był korzystny (opady), co przełożyło się na słabszą niż w poprzednim roku jakość ziarna.

W sezonie 2021/22 krajowe zasoby zbóż** zmniejszyły się o 3,3% do 34,8 mln ton, co wynikało z mniejszych zbiorów i nieco niższego stanu zapasów początkowych. Podaż całkowita (z uwzględnieniem prognozowanego salda obrotów handlu zagranicznego) może zmaleć o 4,6% do 40,7 mln ton. Jednocześnie krajowe zużycie zbóż może zmniejszyć się o 0,9% do 27,2 mln ton, co przy spowolnionej tendencji spadkowej spożycia i dynamicznym wzroście zużycia przemysłowego będzie odzwierciedlało mniejsze zużycie paszowe. Obroty handlu zagranicznego zbożami prawdopodobnie zmniejszą. Rozchody ogółem w bilansie zbóż mogą się zmniejszyć o blisko 9%, co pozwoliłoby na wzrost zapasów końcowych o ponad 30% do 5,8 mln ton.

W 2020 r. przemysłowe przemiały zbóż wyniosły 3,6 mln ton i były o 4,1% mniejsze niż w 2019 r. Zmalała produkcja mąk, kasz oraz pieczywa i wyrobów ciastkarskich. Dynamicznie wzrosła produkcja makaronu i płatków. Zwiększyła się też produkcja cukierniczego pieczywa twardego. W 2021 r. przewiduje się nieznaczny wzrost przemiałów i produkcji pieczywa świeżego oraz płatków. Produkcja pozostałych wyrobów zbożowych może się zmniejszyć, szczególnie produkcja makaronów i kasz.

W I półroczu 2021 r. w porównaniu z I połową 2020 r., zwiększyła się aktywność inwestycyjna przedsiębiorstw przetwarzających zboża (z wyjątkiem producentów twardego pieczywa cukierniczego). Sytuacja ekonomiczno-finansowa całej branży nadal była dobra, a osiągnięte dodatnie wyniki finansowe były na ogół zbliżone do średnich w całym przemyśle spożywczym. Najwyższe wskaźniki rentowności, podobnie jak przed rokiem osiągnęli producenci makaronu.

W sezonie 2020/21 ponownie nastąpiła znaczna poprawa wyników handlu

* Zapasy początkowe plus zbiory.

** Zapasy początkowe plus zbiory.

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 szacunek	2021/22 prognoza	2021/22 2020/21
Zapasy początkowe	14142	13160	12975	10899	9760	11682	8811	4675	4434	94,8
Areał uprawy	7368	7377	7420	7292	7505	7710	7798	7318	7347	100,4
Plony (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,46	3,70	4,84	4,67	96,5
Produkcja	28302	31792	27897	29687	31778	26657	28871	35384	34284	96,9
Import	2134	1955	2342	2816	2242	2687	2547	2595	1980	76,3
Ogółem zasoby	44578	46906	43214	43402	43780	41026	40228	42654	40698	95,4
Zużycie krajowe:	25721	26659	26175	26248	27244	27311	26916	27414	27157	99,1
- spożycie	5002	4973	4892	4852	4834	4794	4744	4727	4719	99,8
- wysiew	1708	1708	1725	1261	1316	1376	1390	1401	1409	100,5
- zużycie przemysłowe	2458	2484	2389	2592	2824	2897	2947	2996	3214	107,3
- spasanie	14959	15811	15615	15988	16701	16775	16385	16750	16350	97,6
- straty i ubytki	1594	1683	1555	1555	1570	1469	1450	1540	1466	95,2
Eksport**	5697	7273	6140	7394	4854	4905	8637	10806	7750	71,7
Zapasy końcowe***	13160	12975	10899	9760	11682	8811	4675	4434	5791	130,6
Zapas/zużycie (%)	51,2	38,2	41,6	37,2	42,9	32,3	17,4	16,2	21,3	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

***) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencie ziarna

****) Łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGŻ-PIB.

zagranicznego zbożami i produktami zbożowymi. Dodatkowo saldo obrotów handlowych wyniosło 3,17 mld EUR, wobec 2,65 mld EUR w poprzednim sezonie. Wywóz zbóż i produktów zbożowych wyniósł rekordowe 10,83 mln ton (w masie produktu) i w porównaniu z sezonem 2019/20 był większy o 25,8%. Import tych produktów zmalał o 5,8% do 1,33 mln ton.

W sezonie 2020/21 eksport zbóż i przetworów zbożowych (w ekwiwalencie ziarna) przewidyje się na 7,8 mln ton, a import na 2,0 mln ton. Dodatkowo saldo handlu zagranicznego zbożami i ich przetworami może nieznacznie zmniejszyć do ok. 2,8 mld EUR.

W IV kwartale 2021 r. średnia cena pszenicy może wynieść 930-980 zł/t

(pszenica paszowa – 890-940 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 980-1030 zł/t), a żyta 730-780 zł/t. W końcu sezonu (II kwartał 2021 r.) pszenica może kosztować średnio 950-1000 zł/t (paszowa 930-980 zł/t, pszenica konsumpcyjna – 1000-1050 zł/t), a żyto 730-780 zł/t. Ceny kukurydzy mogą być o 10-20% niższe od cen pszenicy paszowej.

SUMMARY

The world market of grains in the 2021/22 season will be shaped by growing demand. Cereal crops in the season reached a record 2.29 billion tons, i.e. 3.4% up on the 2020/21 season. Reflecting lower than a year ago opening stocks total supplies* increased by 1.7% to 2.89 billion tons, which along with growing disappearance and import demand by 2.3 and 2.0% to 2.28 and 0.43 billion tons respectively will lead to a negligible reduction of closing stocks (by 0.3% to 607 million tons), which would be the lowest level since the 2015/16 season. Inventories in export-

ing countries would decline by 3.3% to 112 million tons.

In 2021 cereal crops in Poland are estimated ca 3% down on the previous year at 34,5 million tons. The decline reflected lower than in 2020 yields which was not compensated by a slight increase in the area harvested. The largest decline concerned the crop of rye (by 15.2%) followed by triticale (by 12.2%) and wheat (by 4.3%). On the other hand the crops of grain mixes increased by 6.5%. The production of maize is estimated over 7% up on the previous year. Weather conditions during the harvest were far

from optimum (excessive rainfall), which caused low quality of new crops.

In the 2021/22 domestic cereal supply** declined by 3.3% to 34.8 million tons which resulted from both lower opening stocks and current crops. Total supply (taking into account forecast balance of foreign trade) is expected to decline by 4.6% to 40.7 million tons. At the same time domestic uses is projected to decline by 0.9% to 27.2 million tons which along with weakening downward tendency in human consumption and a dynamic rise in industrial uses would

* Current production plus opening stocks.

** Current production plus opening stocks.

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2013/14	2014/15	2014/15	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21 estimation	2021/22 forecast	2021/22 2020/21
Opening stocks	14142	13160	12975	10899	9760	11682	8811	4675	4434	94,8
Area sown	7368	7377	7420	7292	7505	7710	7798	7318	7347	100,4
Yield (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	3,46	3,70	4,84	4,67	96,5
Crops	28302	31792	27897	29687	31778	26657	28871	35384	34284	96,9
Imports	2134	1955	2342	2816	2242	2687	2547	2595	1980	76,3
Total supply	44578	46906	43214	43402	43780	41026	40228	42654	40698	95,4
Domestic use	25721	26659	26175	26248	27244	27311	26916	27414	27157	99,1
- food	5002	4973	4892	4852	4834	4794	4744	4727	4719	99,8
- seeds	1708	1708	1725	1261	1316	1376	1390	1401	1409	100,5
- industrial uses	2458	2484	2389	2592	2824	2897	2947	2996	3214	107,3
- feed	14959	15811	15615	15988	16701	16775	16385	16750	16350	97,6
- wastes and losses	1594	1683	1555	1555	1570	1469	1450	1540	1466	95,2
Exports**	5697	7273	6140	7394	4854	4905	8637	10806	7750	71,7
Carryover stocks***	13160	12975	10899	9760	11682	8811	4675	4434	5791	130,6
Stocks/use ratio (%)	51,2	38,2	41,6	37,2	42,9	32,3	17,4	16,2	21,3	x

*) Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

**) Including cereal products in terms of grain

***) Including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

reflect shrinking feed use. Foreign trade volume is also expected to decline. Therefore total domestic disappearance is forecast to decline by 9% allowing for a 9% recovery in closing stocks which would then total at 5.8 million tons.

In 2020 cereal milling declined by 4.1% as compared with 2019 and totalled 3.6 million tons. In effect the production of flour, groats, fresh bread and cookies went down. On the other hand the production of past and flakes considerably increased. So did the production of preserved bread but with a smaller pace. A slight increase in grain milling and in the production of fresh bread and flakes is forecast for 2021. The production of remaining cereal products is likely to decline, particularly the production of pasta and groats.

In the first half of 2021, as compared with a relevant period of the previous the investment activities of the milling industry were on a downward path, with exception of the production of preserved bread. The economic situation of the whole industry was stable with financial results close to the average for the entire food industry. Similarly to the previous year the highest profitability ratios were achieved in the production of pasta.

In the 2020/21 season a considerable improvement in the results of Polish foreign trade in cereals and cereal products was reported. The surplus reached EUR 3.17 billion (EUR 2.65 billion in 2019/20). Exports blipped up to a record 10.83 million tons (in terms of product weight), which was 25.8% up on 2019/20 while imports declined by 5.8% to 1.33 million

tons. In the 2021/22 season exports are forecast at 7.8 million tons and import at 2.0 million tons (in terms of grain). Following that the positive balance of trade is likely to decline to ca EUR 2.8 billion.

At the end of 4th quarter of 2021 average price of wheat is expected at PLN 930-980 per ton (PLN 890-940 per ton of feed wheat and PLN 980-1030 per ton of breadmaking wheat) and average price of rye at PLN 730-780 per ton. At the end of the 2021/22 season (2nd quarter of 2021) wheat price is forecast at PLN 950-1000 per ton (PLN 930-980 per ton and PLN 1000-1050 per ton respectively of feed and breadmaking wheat) while those of rye at PLN 730-780 per ton. Maize prices are likely to fluctuate some 10-20% below the prices of feed wheat.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek drobiu (60) • październik 2021,
2. Rynek ryb (32) • październik 2021,
3. Rynek mięsa (61) • listopad 2021,
4. Rynek rzepaku (60) • listopad 2021,
5. Rynek ziemniaka (48) • listopad 2021,
6. Rynek owoców i warzyw (59) • grudzień 2021,
7. Rynek cukru (49) • kwiecień 2022.

WARUNKI PRENUMERATY I SPRZEDAŻY

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel. 22 50 54 685 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój nr 3.

Prenumerata roczna 1 egz. (2 numery) w 2021 r. wynosi 300 zł (w tym 8% VAT).

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług intrologatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

CENA 150 ZŁ

ISSN 1231-3149

Prenumerata (2 numery) w 2021 roku wynosi 300 zł (w tym 8% VAT).
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować
do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>